

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem Ing. Mgr. Martinem Jakubem Brusem ve věci

žalobkyně: **G. A.**, narozena X, státní příslušnice Afganistánu,
t. č. pobytem X,
zastoupena Mgr. Tomášem Verčimákem, advokátem,
sídlem 28. října 1001/3, 110 00 Praha 1,

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, odbor azylové a migrační politiky,
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 3. 2017, č. j. MV-14516-2/OAM-2017,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky, ze dne 10. 3. 2017, č. j. MV-14516-2/OAM-2017, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 8 650 Kč do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 3. 2021, č. j. MV-14516-2/OAM-2017, jímž žalovaný podle § 17 odst.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) žalobkyni odňal azyl.

Žaloba

2. V žalobě žalobkyně předslala, že podle správního spisu jí mělo být napadené rozhodnutí formálně doručeno dne 21. 3. 2017 na základě předvolání k převzetí napadeného rozhodnutí doručovaného podle § 24 odst. 4 zákona o azylu. Žalobkyně však měla za to, že k doručení napadeného rozhodnutí mohlo dojít nejdříve dne 16. 6. 2022, kdy bylo právnímu zástupci žalobkyně po opakovaných urgencích umožněno nahlédnout do spisového materiálu žalovaného a fakticky se s rozhodnutím seznámit. Byla proto přesvědčena, že žalobu podala včas v souladu s § 32 odst. 1 zákona o azylu; k tomu odkázala na judikaturu vztahující se k okamžiku doručení rozhodnutí podle § 72 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).
3. Podle žalobkyně nemohla dne 21. 3. 2017 nastat zákonem předpokládaná fikce doručení napadeného rozhodnutí podle § 24 odst. 4 a § 24a odst. 2 zákona o azylu. S odkazem na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 31. 1. 2022, č. j. 19 Az 26/2020-53, upozornila, že podmínkou pro postup podle § 24 odst. 4 zákona o azylu je neznámý pobyt účastníka, což však nebyl její případ. Žalobkyně připomněla, že v evidenci žalovaného je obsažena nejen adresa místa jejího pobytu, ale též její adresa pro doručování, e-mailová adresa a telefonní číslo. Přesto bylo v oznámení o zahájení řízení o odnětí azylu ze dne 3. 2. 2017 uvedeno: „t. č. neznámého pobytu“. Žalobkyně popřela, že by žalovanému ohlašovala jiné místo pobytu, případně dosavadní místo svého hlášeného pobytu rušila ve smyslu § 78 zákona o azylu. Pokud žalovaný bez dalšího doručoval rozhodnutí způsobem uvedeným ve spisovém materiálu, podle žalobkyně nelze s takovým doručováním spojovat žádné právní účinky. Žalobkyně podotkla, že je dodnes řádně hlášena na adrese X, kde je hlášena i její rodina a kde pravidelně kontrolovala poštovní schránku nadepsanou jménem „A.“. Žalovaný podle žalobkyně nic nedoručoval ani na adresu, kterou označila jako doručovací, tj. X, kde se většinu času až doposud fakticky zdržovala a rovněž kontrolovala poštovní schránku nadepsanou svým příjmením. Zdůraznila, že o doručování na adresu hlášeného pobytu ani doručovací adresu neexistuje žádný záznam ve spisu. Žalobkyně byla přesvědčena, že v jejím případě nedošlo k prokazatelnému zákonnému doručení napadeného rozhodnutí ani jedním z předvídatelných způsobů podle § 24 zákona o azylu.
4. Žalobkyně připomněla, že jí žalovaný coby nezletilý udělil azyl rozhodnutím, které nabylo právní moci dne 13. 2. 1998. Mezinárodní ochranu získala žalobkyně společně se zbytkem rodiny jako státní příslušnice Afganistánu, nikoli Iráku, jak je ve správním spisu nesprávně uváděno. Upozornila na to, že ze země původu uprchla s rodinou jako dítě, hovoří česky a na území České republiky podniká, a přesto jí žalovaný po 19 letech nerušeného pobytu odňal azyl, což má pro žalobkyni významné důsledky. Považovala za nepřipustné, aby žalovaný bez jakýchkoli podkladů a ohlášení změn ze strany nositelů přiznaných práv na úseku mezinárodní ochrany začal tato práva odnímat jednoduše tak, že bude zasílat meritorní rozhodnutí postupem podle § 24 odst. 4 zákona o azylu, ačkoli je mu adresa posledního hlášeného pobytu dobře známa, nebyla měněna, a nedošlo ani k neúspěšnému pokusu o doručení. Tento postup žalobkyně považovala za hrubý zásah do právní jistoty, procesních práv a práva na spravedlivý proces. Žalobkyně s ohledem na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 31. 1. 2022, č. j. 19 Az 26/2020-53, dovodila, že se ve

stejném období nejednalo o ojedinělou nesprávnost, ale o systematický postup vůči držitelům azylu. Žalobkyně vysvětlila, že informaci o pozbytí platnosti pobytového průkazu získala náhodně před první žádostí o nahlížení do všech spisových materiálů evidovaných žalovaným k její osobě, tj. dne 6. 4. 2022, kdy se daný průkaz snažila použít pro legalizaci svého podpisu na pracovišti České pošty. Do té doby nikdo její průkaz nezpochybnil a žalobkyně nevěděla o tom, že by jí žalovaný azyl odňal. Následně žalobkyně vyhledala právní pomoc a snažila se zjistit kompletní informace o svém pobytovém statusu. Z postupu žalovaného dovodila, že se jednalo o účelovou snahu znemožnit jí v rámci správního řízení cokoli namítat. Poznamenala, že ji žalovaný ani nekontaktoval prostřednictvím e-mailu či telefonu, ačkoli se tato možnost v rámci naplňování zásady participace vzhledem k jejímu údajně neznámému pobytu nabízela. Zdůraznila, že jí žalovaný nesprávným postupem efektivně odňal právo se v rámci správního řízení jakkoli bránit.

5. Napadené rozhodnutí je podle žalobkyně nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, neboť nebylo dostatečně odůvodněno ve smyslu § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), absentují v něm důvody vedoucí k vydání výroku, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se žalovaný řídil při hodnocení a výkladu právních předpisů, a informace o tom, jak se žalovaný vypořádal se skutečnostmi ve prospěch i neprospěch žalobkyně. Vzhledem k tomu, že řízení bylo zahájeno z moci úřední, bez možnosti žalobkyně zasáhnout do tohoto řízení, jsou podle žalobkyně požadavky na řádné odůvodnění přijatého řešení významnější. Dále poznamenala, že žalovaný neuvedl žádný podklad, ze kterého by byla zjistitelná informace, že se žalobkyně již nenachází na území České republiky a navrátila se do země původu, což snad mělo být obecným důvodem pro zahájení řízení. Žalobkyně na omezenou dobu cestovala do zahraničí, ale vždy se vracela do České republiky, kde navíc od srpna 2017 podniká jako OSVČ. Žalobkyně popřela, že by do Afganistánu vycestovala po udělení azylu nebo jakkoli kontaktovala jeho orgány. Podle žalobkyně není zřejmé, jak žalovaný dospěl k závěru, že azyl již nepotřebuje. Ke konstatování žalovaného, že v jeho evidenci nebyla zjištěna jiná aktivita od data udělení azylu, žalobkyně uvedla, že úřední evidence by k její osobě měla minimálně obsahovat i údaje o žádosti a vydání cestovního dokladu uprchlíka č. X vydaného žalovaným na pracovišti v Ústí nad Labem dne 11. 6. 2012. Není tedy pravdou, že žalobkyně nedisponovala pobytovým průkazem, jak bez bližšího přiblížení uvedl žalovaný v napadeném rozhodnutí, když průkaz o pobytu a cestovní doklad sám v roce 2012 vydal. Žalobkyně dále odkázala na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 8. 2004, č. j. 5 A 48/2001-47, a ze dne 19. 4. 2012, č. j. 7 As 6/2012-40, týkající se nepřezkoumatelnosti rozhodnutí založeného na nepodložených domněnkách. Žalobkyně rovněž považovala napadené rozhodnutí pro nedostatek skutkových a právních závěrů za nepřesvědčivé.
6. S odkazem na § 3 a § 50 odst. 3 správního řádu konstatovala, že žalovaný nedostál svým zákonným povinností zjistit všechny rozhodné skutečnosti a svůj právní závěr vytvořil bez podkladů a na základě skutkových domněnek. Správní spis podle žalobkyně neposkytuje žádný podklad pro závěr, že cestovala do země původu, a tudíž nepotřebuje azyl. Podotkla, že o nedostatečné a pouze formální snaze žalovaného chránit její procesní práva svědčí nejen lakonické konstatování důvodu pro zahájení správního řízení v oznámení o zahájení řízení ze dne 3. 2. 2017, ale též rychlost, s jakou mělo dojít k pohovoru a následnému seznámení se s podklady – následujícího dne ráno v Zastávce u Brna, ačkoli se žalobkyně prokazatelně zdržovala v X. Následující pracovní den

po plánovaném pohovoru a seznámení vydal žalovaný výzvu k převzetí napadeného rozhodnutí. Oznámení o zahájení správního řízení podle žalobkyně postrádalo náležitosti podle § 46 odst. 1 správního řádu. Dodala, že nesprávné doručování mělo dopad nejen na určení data doručení napadeného rozhodnutí, ale též na možnost žalobkyně účinně se seznámit s probíhajícím řízením, případnými podklady pro vydání rozhodnutí a vyjádřit se k nim.

7. Žalobkyně dále namítala nesprávné právní posouzení a překročení mezí správního uvážení. Byla přesvědčena, že pokud by žalovaný náležitě zjistil skutkový stav, nemohl by vyvodit jakýkoli právní závěr pro odnětí azylu. Přijaté řešení je podle žalobkyně v rozporu s čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, jelikož napadené rozhodnutí zásadním způsobem zasahuje do jejího soukromého a rodinného života. Žalobkyně měla za to, že kompletní úřední evidence k její osobě poskytuje patrně jiné informace o skutkových okolnostech věci. Připomněla, že pokud by nedošlo k potížím stran legalizace podpisu žalobkyně před převzetím jejího právního zastoupení, s vysokou pravděpodobností by o odnětí azylu doposud vůbec netušila. Bez prokázání svého azylového statusu by například ani nemohla zahájit živnostenské podnikání, což je veřejně přístupná informace. Žalobkyně dodala, že případné neprodlužování platnosti průkazu o povolení k pobytu a nesplnění jiných povinností v rozporu s § 52 zákona o azylu má být trestáno v přestupkovém řízení podle § 93 odst. 4 zákona o azylu. Nelze ale obecně uzavřít, že pokud azylant neplní své povinnosti podle § 52 zákona o azylu, je to důvodem pro odnětí azylu, jak nesprávně v případě žalobkyně vyložil žalovaný. I kdyby bylo zjištěno, že se azylant na území nezdržoval od udělení azylu, pochybovala žalobkyně o správnosti výkladu § 17 odst. 1 písm. e) zákona o azylu jako důvodu pro odnětí azylu, jelikož samotná absence na území bez dalšího neznamená, že se daný cizinec znovu zdržuje v zemi původu. Žalobkyně shrnula, že pokud je napadené rozhodnutí přezkoumatelné, žalovaný zřejmě při výkladu aplikovaného ustanovení překročil meze správního uvážení a danou normu vyložil nesprávně.

Vyjádření žalovaného k žalobě

8. Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že postupoval zcela v souladu se zákonem o azylu a správním řádem. Vysvětlil, že v době rozhodování z úřední činnosti zjistil, že v evidenci žadatelů o mezinárodní ochranu ani v cizineckém informačním systému, ve kterých jsou vedeny údaje o osobách požívajících mezinárodní ochrany, nejsou od doby udělení azylu evidovány žádné aktuální údaje týkající se místa hlášeného pobytu, dokladů, rodinných vztahů či jakýchkoli jiných skutečností, které by svědčily o trvajícím pobytu žalobkyně na území České republiky. Žalovaný za zásadní v době rozhodování považoval rovněž skutečnost, že žalobkyně neměla vystaven platný průkaz povolení k pobytu, na základě kterého by byla oprávněna na území České republiky vykonávat výdělečné aktivity, čerpat zde zdravotní péči nebo být účastna na českém sociálním či vzdělávacím systému. Dodal, že i přes podanou žalobu nic nenasvědčuje tomu, že by žalobkyně pobývala na území České republiky. Zdůraznil, že poslední platný průkaz k povolení pobytu žalobkyně na území České republiky ze dne 11. 6. 2012, na němž měla žalobkyně označenu adresu integračního bytu X, a doručovací adresu X, byl zneplatněn již dne 21. 3. 2017. Žalobkyně od té doby neprojevila žádnou snahu si platnost tohoto průkazu prodloužit nebo jakkoli svou situaci řešit. Z toho žalovaný dovodil, že ani právnímu zástupci žalobkyně není známo místo aktuálního pobytu žalobkyně, neboť sám uvádí nejen v žalobě, ale i v plné moci ze dne 6. 4. 2022, adresu X, kde má být k pobytu hlášena celá rodina žalobkyně.

Žalovaný uvedl, že bratru žalobkyně byl azyl odňat dne 24. 1. 2017 a jejímu otci dne 10. 3. 2017.

9. Podle žalovaného byly v době vydání napadeného rozhodnutí naplněny podmínky pro odnětí azylu podle § 17 odst. 1 písm. e) zákona o azylu a nyní jsou naplněny podmínky k tomu, aby soud zastavil řízení podle § 47 písm. c) s. ř. s. ve spojení s § 33 písm. b) zákona o azylu. K tomu žalovaný odkázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 9. 2008, č. j. 3 Azs 40/2008-67, a ze dne 25. 2. 2004, č. j. 2 Azs 16/2004-45. Žalovaný zastával názor, že neznámý pobyt žalobkyně nepochybně brání v tom, aby soud mohl pokračovat v řízení o žalobě, přičemž zastavení řízení má vždy přednost před meritorním rozhodnutím.
10. V doplňujícím vyjádření žalovaný k dotazu soudu uvedl, že pobyt žalobkyně dlouhodobě byl a nadále je neznámý a písemnosti vydané v řízení o odnětí azylu, které byly adresovány žalobkyni, se nepodařilo doručit. Z toho podle žalovaného vyplývá, že se žalobkyně s napadeným rozhodnutím fakticky v přítomnosti žalovaného ani seznámit nemohla, neboť jí byla písemnost doručována podle § 24 odst. 4 zákona o azylu. Žalovaný měl za to, že odpověď na otázku, kdy a jakým způsobem se žalobkyně s napadeným rozhodnutím seznámila, by dokázal zodpovědět její právní zástupce. Žalovaný dále uvedl, že mu není známo, jakým způsobem probíhá komunikace mezi žalobkyní a jejím právním zástupcem, když podle názoru žalovaného není ani právnímu zástupci žalobkyně zcela známo aktuální místo jejího pobytu. Žalovaný tento svůj závěr odůvodnil tím, že právní zástupce žalobkyně uvádí jak v žalobě, tak v plné moci jakožto adresu pobytu žalobkyně X, na níž se žalobkyně nezdržuje.
11. Žalovaný ve svém dalším vyjádření ze dne 22. 8. 2022 uvedl, že žalobkyně adresu pobytu hlásila v roce 2003, tedy téměř před dvaceti lety, a od té doby ji nikterak neaktualizovala. K hodnocení toho, zda se žalobkyně na této adrese skutečně zdržuje, je nutno podle žalovaného přistupovat nikoli formalisticky a nelze po něm požadovat doložení úkonů, které byly v daném případě nadbytečné a v souladu se zásadou hospodárnosti neúčelné. Pokud žalovaný na základě řady skutečností dospěl k závěru, že se žalobkyně na místě hlášeného a nikdy neaktualizovaného pobytu nezdržuje, nic mu nebránilo použít přímo postup podle § 24 odst. 4 zákona o azylu. Žalovaný podotkl, že ačkoli právní zástupce žalobkyně nyní uvádí, že se žalobkyně zdržuje na adrese X, k této adrese nelze přihlížet, neboť žádná taková adresa není cizinecké policii známa. Existence datové schránky přitom podle žalovaného ukazuje na to, že se žalobkyně může zdržovat kdekoli, třeba i zpět v zemi původu. S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2004, č. j. 2 Azs 16/2004-45, žalovaný uvedl, že smyslem § 33 zákona o azylu je umožnit soudům nezabývat se meritorně azylovými žalobami těch žalobců, kteří již zmizeli ze zorného pole orgánů veřejné moci České republiky. Podle žalovaného je zřejmé, že žalobkyně celých pět let vůbec netušila, že k vydání rozhodnutí došlo, a teprve nyní zahájila za pomoci svého právního zástupce ofenzivu, kterou se snaží negativní rozhodnutí zvrátit. Žalovaný opětovně vyjádřil své přesvědčení, že neznámý pobyt žalobkyně brání v tom, aby soud pokračoval v řízení o podané žalobě. Meritorní přezkum rozhodnutí označil žalovaný za nadbytečný.

Další podání žalobkyně

12. V replice ze dne 5. 8. 2022 žalobkyně uvedla, že na území České republiky fakticky pobývala a pobývá, přičemž měla a má hlášené místo pobytu v bytě u matky na adrese X, kde si i kontroluje případnou poštu. Fakticky se však žalobkyně zdržuje na adrese, kterou Shodu s prvopisem potvrzuje I. T

ještě dne 6. 6. 2012 uvedla žalovanému v tiskopisu žádosti o vydání pobytového průkazu jako adresu pro doručování, tj. X. Fakt, že o ní nebyly v úřední evidenci žalovaného ani cizineckém informačním systému nové informace, nedokládá podle žalobkyně nic. Uvedla, že doložené listiny spolehlivě prokazují, že neexistuje důvod pro zastavení řízení podle § 47 písm. c) s. ř. s. ve spojení s § 33 písm. b) zákona o azylu. Konstatovala, že se v dobré víře prokazovala zneplatněným průkazem o pobytu až do roku 2022, kdy jí byl odepřen úkon na České poště. Do té doby nepotřebovala ohlašovat změnu místa pobytu či matriční události vůči žalovanému. Příkladem jinak bezproblémového prokazování pobytu může být podle žalobkyně ohlašování živnosti poté, kdy již měl být daný pobytový průkaz dávno zneplatněn. Dosavadní pracovní poměr žalobkyně byl ukončen poté, co se její zaměstnavatel dozvěděl o jejím postavení. V současnosti žalobkyně nemůže ani doložit povinné náležitosti provozování živnosti, takže byla nucena z důvodu procesní opatrnosti přerušit i podnikatelskou činnost.

13. Ve svém dalším vyjádření ze dne 4. 10. 2022 žalobkyně uvedla, že vzhledem ke své aktuální situaci nemůže vůči třetím stranám prokázat svou totožnost anebo oprávnění pobytu k pobytu na území České republiky například při žádosti o zaevidování do evidence uchazečů o zaměstnání na Úřadu práce. Žalobkyni zároveň docházejí úspory na běžné živobytí.

Posouzení věci soudem

14. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu s. ř. s., který vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 větě druhé a třetí a v § 75 odst. 2 větě první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během patnáctidenní lhůty ode dne doručení napadeného rozhodnutí ve smyslu § 32 odst. 1 zákona o azylu. Povinností žalobce je proto tvrdit, že rozhodnutí správního orgánu nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních bodů musí soud přihlédnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.
15. Na tomto místě soud předesílá, že po přezkoumání skutkového a právního stavu a po prostudování obsahu předloženého správního spisu dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
16. Ze správního spisu soud zjistil následující podstatné skutečnosti. Přípisem ze dne 3. 2. 2017, č. j. MV-14516-1/OAM-2017, žalovaný oznámil žalobkyni zahájení řízení o odnětí azylu, který jí byl na území České republiky udělen dne 13. 2. 1998. Zahájení řízení žalovaný zdůvodnil tím, že v souladu s § 17 odst. 1 písm. e) zákona o azylu se lze důvodně domnívat, že žalobkyně opětovně dobrovolně pobývá ve státě, který opustila z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Zároveň žalovaný žalobkyni předvolal k pohovoru a seznámení se s podklady pro rozhodnutí, které se mělo uskutečnit dne 9. 3. 2017 v 9:00 hodin v Příjímacím středisku Zastávka u Brna. Ve správním spisu je rovněž založeno oznámení o uložení písemnosti s odůvodněním, že se žalobkyni oznámení o zahájení řízení nepodařilo doručit v místě jejího hlášeného pobytu, neboť tento není znám. Oznámení o zahájení řízení proto bylo doručováno podle § 24 odst. 4 zákona o azylu a bylo uloženo na pracovišti žalovaného v Příjímacím středisku Zastávka u Brna. Písemnost byla vyvěšena dne 27. 2. 2017 a svěřena dne 8. 3. 2017.

17. Žalovaný následně dne 10. 3. 2017 vydal žalobou napadené rozhodnutí, kterým žalobkyni odňal azyl s odůvodněním, že v evidenci žadatelů o mezinárodní ochranu ani v cizineckém informačním systému od doby udělení azylu žalobkyni nejsou evidovány žádné aktuální údaje stran místa hlášeného pobytu, rodinných vztahů či jakýchkoli jiných skutečností, které by svědčily o trvajícím pobytu žalobkyně na území České republiky. Za zásadní žalovaný rovněž považoval, že žalobkyně neměla vystaven platný průkaz o povolení k pobytu. Žalovaný z toho dovodil, že se žalobkyně navrátila do země své státní příslušnosti, a mezinárodní ochrany ve formě azylu na území České republiky tak již není zapotřebí. Žalovaný dále uvedl, že se žalobkyně k pohovoru ani seznámení se s podklady nedostavila, a nevyužila tak svého práva na vyjádření se v rámci řízení o odnětí azylu. Dne 10. 3. 2017 vyhotovil žalovaný předvolání k převzetí rozhodnutí o odnětí azylu, které se mělo uskutečnit dne 21. 3. 2017 v 9:00 hodin v Příjímacím středisku Zastávka u Brna. Ve správním spisu je rovněž založeno oznámení o uložení písemnosti s odůvodněním, že se žalobkyni předvolání k převzetí rozhodnutí nepodařilo doručit v místě jejího hlášeného pobytu, neboť tento není znám. Napadené rozhodnutí proto bylo doručováno podle § 24 odst. 4 zákona o azylu a bylo uloženo na pracovišti žalovaného v Příjímacím středisku Zastávka u Brna. Písemnost byla vyvěšena dne 10. 3. 2017 a svěšena dne 20. 3. 2017.
18. Nejprve se soud zabýval otázkou, zda byly splněny podmínky pro meritorní projednání žaloby, tj. zda byla žaloba podána včas a zda není dán žalovaným tvrzený důvod pro zastavení soudního řízení.
19. Z § 32 odst. 1 zákona o azylu vyplývá, že *„žalobu proti rozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany lze podat ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí.“*
20. Podle § 47 písm. c) s. ř. s. platí, že *„[s]oud řízení usnesením zastaví, stanoví-li tak tento nebo zvláštní zákon.“* Jedním z těchto zvláštních zákonů je zákon o azylu, který v § 33 písm. b) stanoví, že *„[s]oud řízení zastaví, jestliže nelze zjistit místo pobytu žadatele o udělení mezinárodní ochrany (žalobce).“*
21. Soud nesdílí přesvědčení žalovaného, že v případě žalobkyně byly naplněny zákonné podmínky pro zastavení řízení podle citovaného ustanovení. Z judikatury soudů rozhodujících ve správním soudnictví vyplývá, že v případech cizinců jsou na soud kladeny zvýšené požadavky při zjišťování místa pobytu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 2. 2022, č. j. 10 As 7/2022-18, a další judikaturu v něm citovanou). V rozsudku ze dne 15. 7. 2004, č. j. 3 Azs 58/2004-57, publ. pod č. 343/2004 Sb. NSS, Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že soud může zastavit řízení podle § 33 zákona o azylu jen za předpokladu, že postaví najisto, že místo žalobcova pobytu v rozhodné době nelze zjistit; v opačném případě by soud vycházel z nedostatečně zjištěného skutkového stavu.
22. S uvedeným právním názorem se zdejší soud ztotožňuje a v poměrech projednávané věci podotýká, že žalobkyně předložila soudu společně s replikou ze dne 5. 8. 2022 řadu dokumentů, z nichž vyplývá, že se zdržuje na adrese X, kterou ostatně sdělila též žalovanému jako svou adresu pro doručování. Konkrétně se jedná například o vyúčtování plynu, elektřiny a služeb spojených s nájmem bytu na uvedené adrese za období od roku 2018 do roku 2021, předpisy záloh na plyn a na služby spojené s nájmem bytu pro rok 2022, smlouvu o nájmu bytu a dodatek č. 8 k této smlouvě, podepsaný přímo žalobkyní dne 25. 10. 2021, jímž byla doba trvání nájmu prodloužena do 31. 10. 2022, potvrzení žádosti o zřízení datové schránky ze dne 23. 11. 2017 (podepsané žalobkyní) a část lékařské zprávy o ambulantním vyšetření žalobkyně dne 14. 6. 2022 ve Fakultní nemocnici

Královské Vinohrady. Z těchto dokumentů podle názoru soudu vyplývá, že se žalobkyně na území České republiky přinejmenším v červnu 2022 zdržovala (jinak by nemohla být ambulantně vyšetřena v nemocnici) a že místem jejího faktického pobytu byla adresa X, jak ostatně konstantně tvrdila.

23. Zákonné podmínky pro zastavení řízení podle § 33 písm. b) zákona o azylu (ani podle jiného písmene téhož ustanovení) tudíž nebyly splněny a soud nebyl oprávněn (natož povinen) řízení zastavit. Ani sám žalovaný ostatně ve svých podáních soudu přesvědčivě nezdůvodnil, co jej vedlo k závěru o neznámém pobytu žalobkyně, a setrval toliko na spekulativních argumentech, které pro uvedený závěr rozhodně nestačí. Skutečnost, že žalobkyně disponuje datovou schránkou, není důvodem k závěru, že je neznámého pobytu a může se zdržovat kdekoli. Stejně tak nezměněné (již několik let stejné) kontaktní údaje žalobkyně v evidenci žalovaného nepředstavují dostatečný důvod pro závěr, že její pobyt není znám. To platí tím spíše v situaci, kdy se sám žalovaný ani nepokusil žalobkyni kontaktovat na adrese hlášeného pobytu nebo na kontaktní adrese, ačkoli mu obě tyto adresy byly známy. Ani ze skutečnosti, že žalobkyně neměla platný průkaz k pobytu, nelze bez dalšího dovozovat, že je neznámého pobytu. Požadavku žalovaného na zastavení tohoto soudního řízení proto soud nevyhověl. Pro úplnost soud dodává, že zmíněnými listinami neprováděl dokazování, neboť mu sloužily toliko jako podklad k úvaze, zda lze věc meritorně projednat.
24. Při posuzování včasnosti podané žaloby vycházel soud z tvrzení žalobkyně, která žalovaný nijak nerozporoval. Žalobkyně se prostřednictvím svého právního zástupce s napadeným rozhodnutím fakticky seznámila teprve dne 16. 6. 2022, kdy její právní zástupce nahlížel do správního spisu vedeného žalovaným. Žaloba pak byla podána dne 1. 7. 2022, tj. patnáctý den po faktickém seznámení se s napadeným rozhodnutím, což je v souladu s § 32 odst. 1 zákona o azylu nutno považovat za podání včasné. K doručení napadeného rozhodnutí v roce 2017 soud z níže uvedených důvodů nepřihlížel, a žalobu tak vyhodnotil jako včasnou.
25. Podle § 24 odst. 1 zákona o azylu platí, že *„[p]ísemnosti se doručují účastníku řízení ve věci mezinárodní ochrany do vlastních rukou pouze do místa jeho hlášeného pobytu nebo žadateli o udělení mezinárodní ochrany za podmínek uvedených v odstavci 2 na adresu pro doručování, nedoručuje-li ministerstvo na místě nebo prostřednictvím datové schránky.“* Z odstavce 2 téhož ustanovení vyplývá, že *„[a]dresou pro doručování se pro účely tohoto zákona rozumí adresa uvedená v oznámení podle § 82 odst. 1, povolilo-li ministerstvo opuštění pobytového střediska podle § 82 odst. 3, nebo adresa azylového zařízení, na kterém se žadatel o udělení mezinárodní ochrany a ministerstvo dohodnou, pokud se má žadatel o udělení mezinárodní ochrany na této adrese zdržovat alespoň 15 dní. V písemném záznamu o dohodě se uvede jméno, příjmení a datum narození žadatele o udělení mezinárodní ochrany a datum, od kterého se mu má na adresu pro doručování doručovat, případně datum, do kterého se mu má na adresu pro doručování doručovat, a adresa azylového zařízení. O změně adresy pro doručování se musí žadatel o udělení mezinárodní ochrany a ministerstvo dohodnout; věta druhá platí obdobně.“* Podle odstavce 4 předmětného ustanovení platí, že *„[p]ísemnost určená účastníku řízení ve věci mezinárodní ochrany, jehož pobyt není znám, se uloží po dobu 10 dnů v azylovém zařízení, kde je účastník řízení ve věci mezinárodní ochrany hlášen k pobytu, nebo, je-li hlášen k pobytu mimo azylové zařízení, v ministerstvem určeném azylovém zařízení, které je nejblíže místu jeho hlášeného pobytu. Oznámení o uložení písemnosti se vyvěsí v azylovém zařízení na úřední desce. Poslední den této lhůty je dnem doručení.“*

26. Z § 24a odst. 1 zákona o azylu plyne, že „[s]tejnopis písemného vyhotovení rozhodnutí se účastníku řízení ve věci mezinárodní ochrany doručí v místě a čase stanoveném v písemné výzvě k převzetí rozhodnutí.“ Podle odstavce 2 téhož ustanovení platí, že „[n]edostaví-li se účastník řízení ve věci mezinárodní ochrany k převzetí rozhodnutí v den a čas ve výzvě uvedený, ač mu výzva byla doručena, je den k převzetí rozhodnutí ve výzvě uvedený považován za den, kdy je rozhodnutí doručeno.“
27. Žalovaný v projednávané věci vycházel při doručování napadeného rozhodnutí i oznámení o zahájení řízení o odnětí azylu z předpokladu, že žalobkyně byla v dané době neznámého pobytu. Tento závěr žalovaného však podle názoru soudu nemá oporu ve správním spisu. Soud totiž zjistil, že žalovaný do správního spisu nezaložil žádné dokumenty, které by dokládaly, že u žalobkyně došlo ke zrušení údaje o místě hlášeného pobytu podle § 77 odst. 7 zákona o azylu (tudíž by žalobkyně měla mít v databázi žalovaného stále evidovanu adresu X), případně které by dokládaly, že se žalobkyně v rozhodné době v místě hlášeného pobytu, ani na jiné žalovanému známé adrese, tj. na adrese pro doručování X, nezdržovala. Ve správním spisu zároveň není založen žádný dokument, který by dokládal, že se žalovaný neúspěšně pokusil žalobkyni na uvedené adresy doručit nějakou písemnost nebo že inicioval či provedl pobytovou kontrolu na těchto adresách. Soud proto shledal, že závěr žalovaného o neznámém pobytu žalobkyně v době zahájení a vedení řízení o odnětí azylu, nemá oporu ve správním spisu.
28. Vycházeje z těchto úvah soud dále zdůrazňuje, že žalovaný zásadně pochybil při doručování písemností žalobkyni. Žalovaný totiž postupoval podle § 24 odst. 4 zákona o azylu, aniž by pro takový postup byly splněny zákonné podmínky. Jak již soud uvedl výše, ze správního spisu nevyplývá, že by pobyt žalobkyně skutečně nebyl znám (tato premisa žalovaného není doložena žádnou listinou, dokonce ani výpisem z jeho vlastní evidence), ani že by se žalovaný pokusil jakoukoli písemnost (oznámení o zahájení řízení či napadené rozhodnutí) žalobkyni doručit v místě jejího hlášeného pobytu na adrese X, nebo na adrese pro doručování X.
29. V této souvislosti soud upozorňuje na rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2. 2009, č. j. 2 As 25/2007-128, publ. pod č. 1838/2009 Sb., podle kterého „[z] práva nelze dovodit, že účinky rozhodnutí vydaného veřejnou mocí (a tedy vznik subjektivních práv a povinností) mohou jen pouhým během času nastat vůči tomu, kdo v rozporu se zákonem nemohl vykonávat práva účastníka v řízení, v němž takové rozhodnutí bylo vydáno, neznal obsah rozhodnutí, nemohl se procesu účastnit a nemohl se proti jeho vydání bránit prostředky, které mu procesní předpis umožňuje.“
30. Zdejší soud se s tímto právním názorem plně ztotožňuje a v poměrech projednávané věci dodává, že v důsledku pochybení žalovaného, který bez jakékoli opory ve správním spisu a bez pokusu o řádné doručení oznámení o zahájení řízení a napadeného rozhodnutí žalobkyni, aplikoval § 24 odst. 4 zákona o azylu, byť neměl prokázán neznámý pobyt žalobkyně, tato vůbec nemohla tušit, že s ní bylo zahájeno řízení o odnětí azylu, které vyústilo v rozhodnutí o odnětí azylu. Vlivem vadného doručování nebylo žalobkyni umožněno hájit v řízení svá práva a sdělit své stanovisko k zamýšlenému odnětí azylu. Pokud by žalobkyni bylo umožněno v řízení uplatňovat svá práva, mohlo by řízení skončit jiným výsledkem. Soud souhlasí s žalobkyní, že se jednalo o hrubý zásah do jejích procesních práv, právní jistoty a práva na spravedlivý proces. Podle názoru soudu se jedná o zásadní vadu, která žalobkyni znemožnila jakoukoli účast ve správním řízení, a podstatně ji tak zkrátila na jejích procesních právech.

31. Soud dospěl k závěru, že v daném případě žalovaný neučinil vše nezbytné tak, aby byl ve smyslu § 3 správního řádu zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a jeho tvrzení o neznámém pobytu žalobkyně nemá žádnou oporu ve správním spisu ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. V řízení rovněž došlo vlivem vadného doručování k podstatnému porušení ustanovení o řízení před správním orgánem, které mělo za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé ve smyslu § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s.
32. Nad rámec nezbytného odůvodnění soud dává žalobkyni navíc za pravdu v tom, že ačkoli jí byl udělen azyl coby státní příslušnici Afganistánu a jako taková vždy vystupovala, bez jakéhokoli odůvodnění byla žalovaným v řízení o odnětí azylu označena za státní příslušnici Irácké republiky.
33. S ohledem na shora uvedené soud shledal žalobu důvodnou a podle § 76 odst. 1 písm. b) a c) s. ř. s. napadené rozhodnutí žalovaného pro vady řízení zrušil. Tyto vady řízení umožnily soudu rozhodnout bez jednání, ačkoli žalobkyně konání ústního jednání požadovala. Soud současně podle § 78 odst. 4 s. ř. s. rozhodl, že se věc vrací žalovanému k dalšímu řízení, v němž bude žalovaný podle § 78 odst. 5 s. ř. s. vázán právním názorem, který soud vyslovil v tomto zrušujícím rozsudku.
34. Za situace, kdy žalovaný žalobkyni zcela připravil o možnost jakkoli se bránit proti odnětí azylu ve správním řízení, vyhodnotil soud jako nadbytečné zabývat se ostatními žalobními námitkami. Soudu totiž nepřísluší předjímat, k jakým závěrům žalovaný dospěje v dalším řízení, v němž žalobkyni umožní plné uplatnění jejích procesních práv.
35. Žalobkyní navržené dokazování soud v souladu s § 52 odst. 1 s. ř. s. pro nadbytečnost neprovedl, neboť mu pro posouzení věci plně postačoval žalovaným předložený správní spis.
36. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. Vzhledem k tomu, že žalobkyně měla ve věci plný úspěch, soud uložil procesně neúspěšnému žalovanému povinnost zaplatit žalobkyni do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení v celkové výši 8 650 Kč. Náhrada se skládá z částky 6 200 Kč za dva úkony právní služby právního zástupce žalobkyně po 3 100 Kč podle § 35 odst. 2 s. ř. s. ve spojení s § 7 a § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „AT“) [převzetí a příprava zastoupení – § 11 odst. 1 písm. a) AT; podání žaloby – § 11 odst. 1 písm. d) AT], z částky 1 550 Kč jako žalobkyní požadované jedné poloviny sazby odměny za úkon – podání repliky [§ 11 odst. 1 písm. d) AT] a z částky 900 Kč jako náhrady hotových výdajů advokáta [tři režijní paušály po 300 Kč podle § 35 odst. 2 s. ř. s. ve spojení s § 13 odst. 1 a 3 AT]. Jiné náklady řízení žalobkyně (resp. její právní zástupce) nahradit nepožadovala.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den

lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ústí nad Labem 22. listopadu 2022

Ing. Mgr. Martin Jakub Brus v.r.
samosoudce